

לכיתות הנמוכות

תמר פיש נחשון מספרת על המתהווה בגן-ילדים. הסיפור מושם בפי ילדים ומוגש בצורת שיר. התכנים: עניני יום-יום בגן כפי שידועים לרבים. פינת רופא, עוגה, מריבה, חגיגה, תורן וכמובן השאיפה לכיתה אלף.

ספר תיאורי שאין בו סיפור או עלילה מתפתחים, אך לשונו קלה מובנת ועשירה. התאורים בספר ממש חיים, הודות לשימוש הרב בכוח הדמיון, בדימויים המרובים הלקוחים מעולם הילדים. כל התיאורים מובאים מן הגן של שולה הגננת, מן הילדים בגן ומסביבת הגן הנמצא במלחה, שכונה בדרום ירושלים. האיורים המתלווים לכל עמוד בספר ומש-תרעים על עמוד שלם, מאירי-עיניים, עליזים ומשובבים, מוסיפים להבנת הטקסט, וכמעט אפשר לספר את עיקר הטקסט על פי האיורים עצמם.

צורר שירים הכתובים בחרוזים קצרים, עלילה אין בהם, אך נושאייהם לקוחים מחיי הילדים. אהבתם, חברותם, חדר הילדים שלהם, אבא המבטיח ומקיים הנוטל חלק במשחקיהם, אף על פי שהשירים מקיפים לכאורה נושאים שהם מעולם הילדים ובעיותיהם, אין בהם עומק ומתח. נופך של חן מוסיפים לספר החרוזים האחרונים המזמינים את הילד הקורא לחוות את דעתו ולהוסיף משלו.

בגן שלנו שמה, כתבה:
חמר פיש-נחשון, ציירה:
נורית יובל, "עמית",
1982, 44 עמ', (לא ממוס-
פר), מנוקד.

בגן של שולה, כתבה:
ליאורה בקשי-קופלמן,
ציירה: אורה איל, "כ-
תר", 1982, 18 עמ', (לא
ממוספר), מנוקד.

ציורים מחדר הילדים,
כתב: משה פאול, ציירה:
אסנת, הוצאת "אלישר",
1981, 32 עמ', מנוקד.

ספר מיוחד המנסה להביא את הילד לחשיבה עצמית. בדפים הלבנים שבצדו הימני של הספר מסופר סיפור פשוט על "יומולדת" לדני המתכוון למסיבה, נרדם לפני בוא אורחיו ומתעורר כשכולם ומתנותיהם מחכים לו. בדפים הירוקים שבצידו השמאלי של הספר — שאלות לילדים המאזינים (או קוראים) — שאלות המפעילות דמיון ומחשבה.

האם "הדמיון כולו שקר זול וזה מה שהורס את הכל?" מה לעשות עם כרמלה שתמיד נדמה לה, לא מבדילה בין מציאות ודמיון? סיפור חביב על ילדה עשירת דמיון שהוריה מבינים שזהו נכס יקר — אך לפעמים הוא בבחינת אוצר השמור לבעליו לרעתו המסקנה — אפשר להפנות את הדמיון לאפיק חיובי, לכתוב שירים וסיפורים כי כדברי כרמלה: "בלי דמיון אני סגורה בכלוב..."

אחת מאותן אגדות מקסימות בהן האבחנה בין טוב ורע ברורה מאד ואין מקום לטעות. אריה טוב לב, בין אריות מרושעים בנינגול אפריקאי. בזכות טוב לבו יש לו כנפיים על גבו, ובשלהן לועגים לו האריות האחרים. הוא ניזון רק מספנטי, מקרוניים ומיץ עגבניות, הרעים לועגים לו וביחוד אותה לביאה מרושעת ששפתותיה רטובות מדם ומפיה ריח רע.

לכיתות הבינוניות

ספר הרפתקאות חביב, על מאבק בין סוחר ערמומי מרושע לבין בעל-ספינה עני ועל הספינה המהירה בלק ג'וק שהיתה בעבר ספינת שודדיים; הסוחר רוצה לנצלה לשם הברחה משקאות. כיצד סוכלה מזימתו על ידי שני ילדים פיטר וקי תוך כדי הרפתקאות מרגשות.

הראיתם פעם ברבור ההולך לבית הספר? ברבור הכותב על לוח, מנגן בחצוצרה, ונותן תשר במלון ריץ בבוסטון, כן, גם חותם למבקשי אוטוגרפים... זהו לואיס הברבור

בראו נספר על יום הולדת, כתבה: חסידה פעיל, צייר: אבנר כץ, ספרית פועלים 1981, 42 עמ', מנוקד.

כרמלה נדמה לה, כתבו: הרצל ובלפור חקק, צייר: רה: ליאת בנימיני, הוצאת אלישר 1981, (לא ממוספר), מנוקד.

משל האריה הטוב, כתב: ארגסט המינגווי, ציירה: אנרייתה אנוסטינילי, הוצאת עם עובד 1981, (לא ממוספר), מנוקד.

קורות ספינה נאמנה, כתב: פרלי מואס, חרגם: שלמה גונן, צייר: ויקי-טור מאיס, זמורת ביתן מודן, סדרת מרגנית, 1982, 150 עמ'.

תרעת הברבור, כתב: א.ב. ווייט, תרגמה: יוכי-בד פרימן, צייר: אדו-

הלבן, ידידו של סם הילד, גיבור משני בספר מקסים זה. דמיון ומציאות משמשים בספר בערבוביה כשההומור מנצח עליהם. יש בספר סיפור אהבה והרפתקאות.

יתום, כאוליבר טויסט ואנגלי לא פחות ממנו, מגיע סימון עם אתונו וחתולו ללונדון כדי ללמוד ציור. אמנם ד"ר פילד ידידו שהזמינו לגור עמו נעלם, אך אל דאגה הוא יימצא. סימון מתחיל ללמוד לעבוד ולרכוש לו ידידים. הוא נקלע להרפתקאות שונות ומשונות שמעורבים בהן בני אצולה ופשוטי-עם שכולם קשורים זה בזה. ספר מרתק מותח ורווי הומור.

זהו הספר הראשון מתוך סדרת "ההרפתקנים" בעריכת גלילה רון־פדר. הספר מתאר את דרכו של חוקר הקוטב אמונדסן הנורווגי, שהצליח לעבור מהאוקיינוס האטלנטי לים הצפוני וכן להגיע ראשון לקוטב הדרומי ולהקדים את סקוט האנגלי. זהו סיפור הרפתקאות מופלא עם שיר הלל לאומץ לב ולכוח רצון. חברו בו אומץ לב, שאיפה, יושר והתחשבות בזולת, דברים שתודות להם הצליח לשלוט בצוות אנשים ולהשיג את המטרה אליה נכסף.

לכיתות הגבוהות

"בקצה המערבי של העיר תל-אביב מתנשאת מתוך חולות הים גבעת כורכר", על גבעה זאת מתרחשים דברים רבים, ועל רקעה מתארת רוחמה צור תקופה קצרה של טרום המדינה. אנו מתוודעים אל חבורת נערים ונערות בצופים וב"הגנה" קוראים על נער בודד פליט השואה והוא באצ"ל ומשתתף בהורדת מעפילים מן האניה. הסופרת בונה את סיפוריה על רקע היחסים בין צעירי השכונה לבין הנער הפליט המחפש את קרוביו ועל האהבה התמימה של רוחמה ויעקב גיבורי הספר. עוד משולבים בספר זכרונות על תקרית פת השואה שאותן מעלה יעקב פליט השואה. הקורא הצעיר ילמד על תקופה הרת-עולם בחיינו בסיפור קולח זה הכתוב בשפה עברית קולחת ותקינה.

ארד פרסקינו, הוצ' זמור-
רה ביתן מודן, סדרת
מרגנית 1982, 149 עמ'.

מזימות אפלות בכטרסי,
כתבה: ג'ואן איקו, תר-
גם: יחיעם פדן, ציירה:
פט מריוט, הוצ' זמורה
ביתן מודן, סדרת מרגנית
1981, 221 עמ'.

רואלד אמונדסן, המסע
אל הקוטב, כתב: א. זה-
בי, הוצאת אלישר 1982,
82 עמ'.

הצריף שעל גבעת הכורכר-
בה, רומן לבני הנעורים,
כתבה: רוחמה צור, הוצ'
אל"ף 1982, 180 עמ'.

סיפור היסטורי מן המאה ה-19 המתרחש ברוסיה הגדולה בזמן שלטון הצאר. מיכאל סטרוגוב, גיבור הספר יוצא בשליחות מסוכנת מאד להעביר אגרת מהצאר לאחיו, דרך איזור שבטי הטטרים המתפרעים ואוהבי הקרבות. הוא ממלא שליחותו בנאמנות ובמסירות נפש על אף הסכנות והתלאות שפקדו אותו ואת אמו ועל אף העיורון שהטילו בו הטטרים.

זיל ורן הצליח להביא בסיפור זה את הנוי החיים ברוסיה של המאה ה-19, החל בחצר הצאר וכלה בעניים המרודים, הוא תאר את הכוח שהיה בידי הצאר, חיי המותרות שב- חצרו. תאר את הלאומים הרבים שברוסיה, את נופיה הנרחבים והביא שפע של מושגים להרחבת הידע. האיורים הם האיורים המקוריים של הספר הראשון ועל כן שונים מאד מהאיורים המקובלים היום.

זוהי פעם שניה שהספר רואה אור בארץ וזהו תרגום חדש. שני צעירים שאינם סופרים, בוגרי בית-הספר שקיד, כתבו על בית-ספרם. הספר יצא לאור ברוסיה בשנת 1927. הספר מתאר נערים, חלקם פרועים, חלקם עבריינים, יתומים, וידועי סבל, המגיעים תוך כדי נסיונות שונים להגשמת המנון בית הספר "עוד נהייה לאנשים".

הספר מספר את קורות אותה שבת של העשרים ותשעה ביוני 1946. אין זו ספרות יפה במוכן המקובל כי אם ספר היסטוריה למבוגרים ואולי גם לנערים ונערות. בספר ניתוח של יחסי היישוב עם הבריטים, מטרת הבריטים לשבור את היישוב. תיאור מפורט של העוצר והמעצרים בירושלים, החיפוש והמעצרים ביגור, תל-יוסף, הדגניות, אשדות יעקב, אפיקים ועוד.

הכותב מספר על תשע שנותיו של קיבוץ בית הערבה, משנת 1939 בה הוקם עד 1948, ימי ראשית מלחמת השחרור שבה נעזב.

המחבר הוא ממייסדי בית הערבה ומתאר באהבה את הפלא הגדול — "רחיצת האדמה" המלוחה והפיכתה לאד- מה מתוקה שאפשר לגדל בה צמחים. וכך הופכת ערבה מלוחה לגן פורח.

מיכאל סטרוגוב, כתב:
זיל ורן, תרגמה: עדינה
בסון, איור הכריכה: איזי
כהנא, הוצאת כתר 1981,
עמ' 237.

הרפובליקה שקיד, כתבה:
ג. ביליך ל. פנטליב, תר-
גמה: דוידה קרול, הוצ'
"מסדה", סדרת קשת
לנוער 1981, עמ' 347.

השבת השחורה, כתב:
מרדכי נאור, הוצ' הקי-
בוץ המאוחד, סדרת לר-
חמים, ע"ש יגאל אלון,
תשמ"א, 162 עמ'.

בית מול הר נבו, (מסי-
פורי בית הערבה). כתב:
ישראל אבן גור, הוצאת
הקיבוץ המאוחד, תשמ"א,
עמ' 112.